

360.-

ПОУЧНА ШУМАРСКА БИБЛИОТЕКА
ЗА ОМЛАДИНУ

ЛЕПТИР ГУБАР

НЕПРИЈАТЕЉ ШУМА И ВОЋЊАКА

МИНИСТАРСТВО ШУМАРСТВА Н-Р-С

1948

Текст : др. М. ГРАДОЈЕВИЋ
Илустровао : ГРАФОЛИК — БЕОГРАД

ОМЛАДИНЦИ, ОМЛАДИНКЕ!

Нашој пољопривреди и нашем шумарству причињавају сваке године огромне штете разноврсне штетне животиње, које живе на рачун нашег труда и зноја. Наше плодне њиве, родне воћњаке и винограде, цветне ливаде и хладовите шуме нападају из године у годину све више: пољски мишеви, хрчкови, текунице и пухови; вране и гаврачи, чворци и врапци смањују жетву и бербу; штитасте ваши уништавају воћњаке, јабучни први плодове јабука, разне гусенице нам до гола обрсте шуме и воћњаке, а на ослабљена шумска дрвета и воћке дођу поткорњаци и стрижибубе, који после њих доврше дело разарања.

Можемо са сигурношћу рећи, да нам штеточине годишње начине штете преко једне милијарде динара.

Навале штеточина захватају често пута читаве пољопривредне и шумске области, те је у тим случајевима појединац немоћан да се бори противу њих. Једино колективне акције изведене по унапред промишљеном плану и уз помоћ народних маса, у стању су да њихова пустошења зауставе и спрече. Свака смисљена и успешно спроведена масовна акција спасава милионске вредности народне имовине. Омладинци и омладинке могу узети учешћа у оваквим акцијама и бити од помоћи и користи своје народу, само је потребно, да добро упозвају саму штеточину. Да би се непријатељ уништио потребно је знати: *како изгледа, где и како живи, како се шири и распрострањује, у чему је његова штећиност, који су најусиешнији начини борбе против њега и када их и како треба применити?*

Наоружани овим знањима, омладинци и омладинке, својим свесним и дисциплинованим учешћем у акцијама сузбијања биљних штеточина, даће још један велики допринос обнови и напретку Федеративне Народне Републике Југославије и њеним народима.

Један од највећих непријатеља наших воћњака и шума јесте лептир звани ГУБАР, кога треба добро да познаје сваки припадник наше државе.

Лептири губари јављају се у природи кроз цео месец јули, па све до половине августа. Мужјак губар јако се разликује од женке губарке по величини, по обојености и саставу тела. Он је упола мањи од женке, тамније боје, на глави има добро развијене перасте пипке, а трбух му је танак и вижљаст. Сем тога мужјак добро лети и то како дању, тако и преко ноћи. Женка је права супротност мужјаку. Двапут је већа од њега, бледо жућкасте, готово беле боје, са слабо развијеним пицима, а јако дебелим трбухом, који је сав обрастао жућкастим сјајним длачицама. Губарка је трема, здепаста и неспособна за летење. Већином седи мирно на стаблу и може се руком ухватити.

Мужјаци и женке се паре, и оплођене лептирице почињу са полагањем јаја. Женка пузећи нађе згодно место на стаблу или јачим гранама и ту свесе гомилу од 400 до 800 а кад-када чак и 1000 комада јаја. Лепљива јаја препокрива жућким длачицама, које трљањем скида са свога трбуха. Тако постане тзв. *губарево легло*, које остаје на кори дрвета читавих 8 месеци, све до пролећа идуче године.

Кад гране пролеће, расцветају се воћке, а шуме одену првим зеленилом, губарева легла оживе. Из јаја се почну пилити малене, длакаве гусенице мрке боје, дугачке једва 3-4 мм. Оне се скупљају и задржавају на површини легла, те оно поцрни од њих. Ускоро се затим разилазе по гранама и границима и почињу да брсте младо сочно лишће.

Мало ко примећује те сићушне гусенице, које у то доба испредају танане паучинасте нити, по којима се спуштају са грана и лелујају у ваздуху. Тада их подухватају пролећни ветрови и овако мајушне и лаке односе их у врло велике даљине, чак на више десетина километара. Дугачке длаке којима су гусеничице обрасле, служе им као падобран помоћу кога се дуго држе лебдећи у ваздуху. На тај се начин зараза губара распрострањује и шири, јер ветрови однесу гусеничице у шуме и воћњаке, у којима губара дотле није било.

Губареве гусенице су врло прождрљиве, брсте око два месеца и за то време нарасту у дужину 6-8 см. На поодраслим гусеницама са леђне стране лепо се виде парне брадавице дуж тела, и то, почињући од главе 5 пари брадавица су плаве, а шест пари даљих вишњевоје боје, по чему се губареве гусенице могу најлакше разликовати од других лептирских гусеница.

Средином јуна гусенице достижу свој максимални пораст, престају да једу и почињу да се чауре. За ту сврху повезују ретким витима остатке изгриженог лишћа и направе себи склониште у коме се умире. У току два до три дана преобразе се у лутку вретенастог облика, тамно риђе боје са прамичцима жућкастих длачица поврх главе и на трбуху.

Губарева лутка су слабо покретне. Оне почивају мирно у својим чаурама око 15 дана, па онда почињу из лутака да излазе лештири, и то из мањих лутака излазе мужјаци, а из већих женке.

У току једне године од 12 месеци, губар се јавља у 4 разна вида, а то су: *јаја*, *гусеница*, *лушка* и *лештир*. У виду јајета губар проведе 8 месеци, као гусеница 2 месеца, као лутка 15 дана, а као лештир 1 и по месец. Од сва четири вида штету наноси само гусеница, зато је на њу највећа повика, јер она обрсти шуме и воћњаке. Међутим, на губарева легла мало ко обраћа пажњу. Али ми знамо, да се из јаја излегу страшне гусенице, да та јаја у леглима стоје пред нама читавих 8 месеци, да су нам губарева легла приступачна и дохватљива, да нам је потребан само један потез руком, па да са коре стабла или гране скинемо губарево легло и да тиме једним ударцем одједашт уништимо 400—800 будућих гусеница.

Наука и пракса су utvrdile, da je borba protiv gubara najuspješnija, ako se svom snagom udari na gubarova legla, ako mu se samo seme zatре. У губаревим леглима је сконцентрисано мноштво његових гусеница, непријатељ је непомичан, без одбране, остављен нама на милост и немилост. Учинили бисмо велику грешку, ако га небисмо напали и уништили га док је у леглу.

Зато сви у борбу против губара. Акција почиње у рану јесен. План борбе је израђен, а стручно вођство даваће упутства за рад. Омладина као и увек, прва је на послу!

Борбене екипе састављене од 10 чланова, размакну се у стрељачки строј на ивици воћњака, забрана, или омање шуме. Сваки радник држи у левој руци плехану кантицу или кутију од конзерве, а у десној руци од дрвета направљен нож. Стрељачки строј креће напред. Свака воћка или шумско дрво прегледа се од подножја до круне. Свако губарево легло, које се опази на кори, саструже се пажљиво ножем у подметнути суд. Ниједно јаје не сме да остане на дрвету, нити да падне на земљу, јер ће у противном идућег пролећа из њега изаћи гусеница.

Папуњени судови саструганим губаревим леглима изручују се у корпе или џакове, а затим пажљиво не растурајући их, спаљују се на ватри. При сагоревању јаја пуцкетају као ракетле, јер свако од врелине експлодира.

Ако се легла налазе на већој висини, па се са земље не могу дохватити и скинути, окретнија дечаца се могу успузати уз дрво и поскидати их, пазећи при том, да се не смакну и не падну.

Иначе за високо положена легла од 2 па до 6 метара изнад земље, план борбе прописује хемиски начин уништавања губаревих легла. За ову сврху употребљава се *чисти петролеум*, који је најбољи, или *смеша петролеума и катрана* (2 л. петролеума и 1 л. катрана). Овим средством се премазују и квасе губарева легла и то помоћу обичне четке, која се претходно у њих замочи. Четка се прикуца и утврди на врху лаке чамове мотке, дужине од 3—4 метра и она згодно служи окретном раднику за квашење и премазивање високо положених легла. Уместо четке може на врх мотке да се притврди и сунђер. Чим се мокром четком или сунђером додирне длакаво легло, петролеум се упије у њега, продре у сама јаја и убије их. Ако се легла премазују смешом катрана и петролеума, онда се постиже исти успех, а сем тога лакше се разликују премазана легла, које од катрана постану крка, од оних, која још нису била квашена.

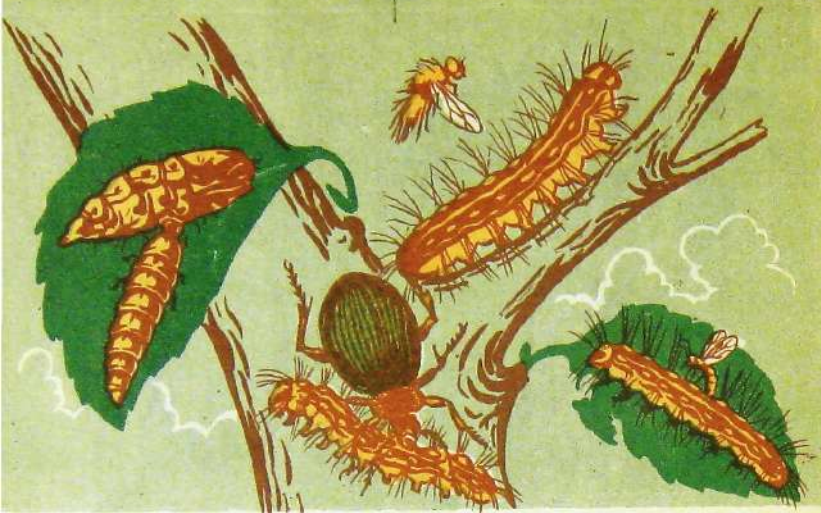

Да би рад на квашењу легала брже одмицао, радника-премазивача помаже други радник, који носи поширу канту са петролеумом и приноси је премазивачу, да би му олакшао замакање и квашење четке. Радник-носач петролеума може да прислужује и два радника-премазивача, али је најбоље да премазивач и носач сачињавају једну целину, тзв. „двојку“, која брже и успешније врши уништавање губаревих легла.

Ако нема петролеума ни катрана, онда се за премазивање и квашење легла може употребити и *емулзија воћних карболинеума*. Емулзија треба да је двапут јача од оне, која се употребљава за зимско прскање воћака. У том случају треба дуже и обилније квасити легла, јер се емулзија теже упија него ли петролеум.

И „двојке“ се распоређују у стрељачки строј и крећу се као друга борбена линија иза првог строја који врши скидање легала ножевима.

Ова два начина борбе: а) скидање, скупљање и сипање легла и, б) квашење и премазивање поменутиим хемиским средствима примењиваће се у акцији против губара као најглавније мере сузбијања. Помоћу њих има да се уништи главнина непријатељских снага, јер се огромна већина губаревих легала налази баш на стаблима и гранама од подножја воћака и дрвећа па до висине од 6 метара.

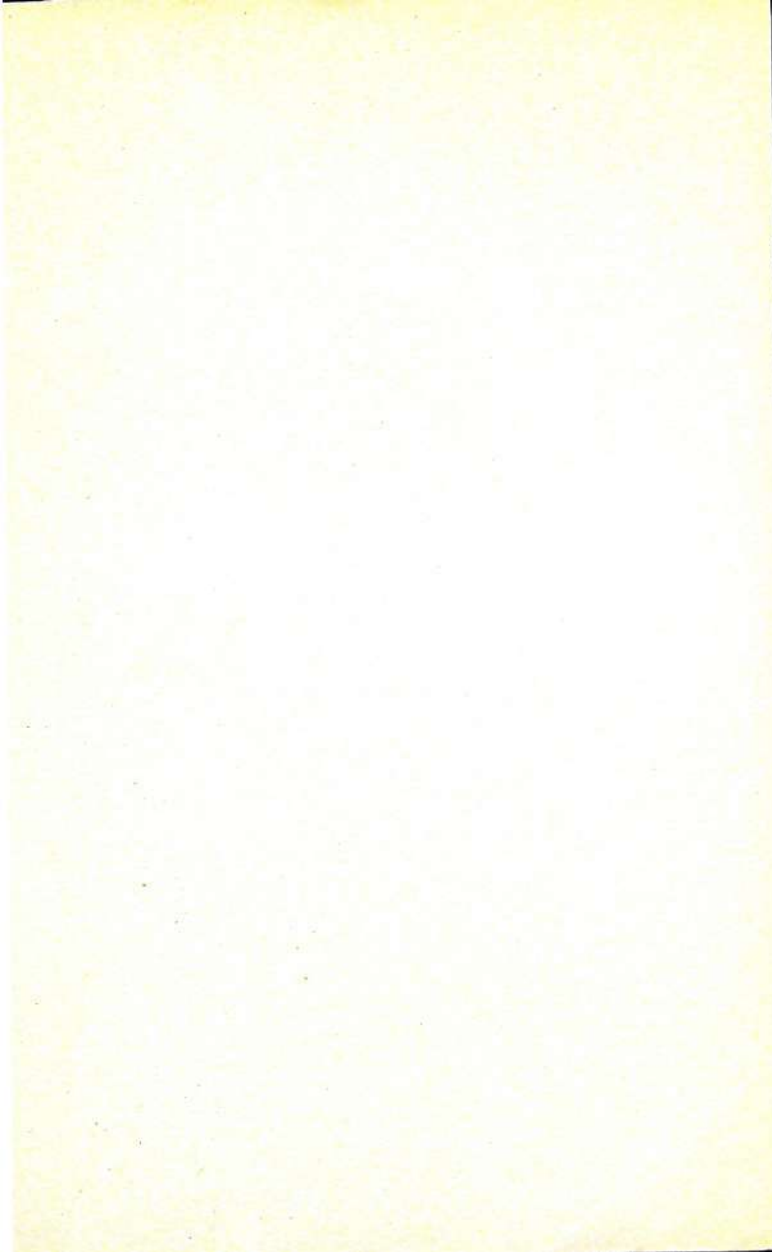

Легла положена изнад висине од 6 метара, уколико се не буду могла уништити, препустиће се њиховој даљој судбини. Њих ће преко целе зиме и с пролећа кљувати птице, којима губарева јаја служе као храна, а уколико се из преосталих неуништених јаја буду излегле гусенице идуће године, њих ће напасти многобројна војска природних губаревих непријатеља. То су разне муве *гусеничарке*, *осе најезчице* и *грабљиве бубе бауљари*. Ови природни непријатељи, који су наши савезници у борби против губара, отишли су већ сада на зимовање и чекаће скривени у својим скровиштима све до идућег пролећа. Тада ће сви листом прећи у офанзиву и уништаваће гусенице које су се излегле из оних јаја која су преостала, која ми нисмо могли уништити.

Наша акција биће главна битка против губаревих маса. Фронтовци, омладина и пионири организованом снагом морају сломити главну непријатељску силу, а нашим савезницима оставићемо да само дотуку остатке разбијеног непријатеља.

Зато сви у борбу против губара! У помоћ нас зову наше угрожене шуме! Спасувајмо на време наше воћњаке!

СМРТ ГУБАРУ СВУДА И НА СВАКОМ МЕСТУ!

My

My

My

My

My

My

My

My